

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις: Ιωάννου Γενναδίου 14 – 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

30 Ιανουαρίου 2024

Αγαπητά μας παιδιά,

Είναι κοινῶς παραδεκτό ὅτι ζοῦμε σέ μιά κοινωνία, ἡ ὁποία ἀντιμετωπίζει ποικιλόμορφα προβλήματα καί δύσκολες καταστάσεις. Γι' αὐτό ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό πρότυπα καί φωτεινά παραδείγματα, τά ὁποία θά εἶναι γιά ὅλους ἐμᾶς πολύτιμος ἐπισηροισμός.

Τέτοια ζωντανά παραδείγματα εἶναι καί οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες, φωστήρες ὑπέρλαμπροι τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ὁ Μέγας Βασίλειος, ἄνδρας ἐνάρετος καί εὐλαβής, τοῦ ὁποίου ἡ φωνή, ὅπως ἀκοῦμε στόν Ἐπιτάφιο Λόγο πού ἐκφωνήθηκε ἀπό τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο, ἀκουγόταν σάν βροντή, διότι ὁ βίος του ἔλαμπε σάν ἀστραπή. Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, κοσμημένος μέ σπάνιες ἀρετές καί τρισόλβιος διδάσκαλος, ὁ ὁποῖος ἐπαξίως ὀνομάστηκε θεολόγος. Καί τέλος, ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος μέ τούς ἐμπνευσμένους λόγους του καί τή ρητορική του εὐφράδεια, ὑπερέβαλε τούς ρήτορες ὄλων τῶν ἐποχῶν.

Οἱ Τρεῖς Καππαδόκες Πατέρες, ἱεουργοί τῶν θείων Μυστηρίων, διαλάμπουν στό στερέωμα τῆς οἰκουμένης, ἐκπέμποντας φῶς καί θεϊκή λάμψη. Ὁ καθένας ἀπό αὐτούς συνέβαλε τά μέγιστα στήν προώθηση τῆς γνώσεως καί τῆς σοφίας, ἀλλά καί στήν καλλιέργεια τῆς θεολογικῆς σκέψεως, καί γι' αὐτόν τόν λόγο τιμῶνται ὡς προστάτες τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, ἀλλά καί ὡς ἐμπνευστές τόσο γιά τούς μαθητές, ὅσο καί γιά τούς εὐσεβεῖς ἐπιστήμονες καί τούς ὑπεύθυνους πνευματικούς διδασκάλους.

Ωστόσο, ὅλος αὐτός ὁ θαυμασμός, στά βυζαντινά χρόνια καί συγκεκριμένα τόν ἐνδέκατο αἰῶνα ἐπί Ἀλεξίου Κομνηνοῦ, μετετράπη σέ φιλονικία μεταξύ τῶν ἐλλογίμων καί ἐναρέτων ἀνδρῶν. Μιά ἔριδα ὡς πρὸς τὴν ἀξία ἑνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν. Ἔτσι, τὰ πλήθη τῶν Χριστιανῶν χωρίστηκαν σέ τρεῖς παρατάξεις. Ἄλλοι ὀνομάζονταν Ἰωαννίτες, ἄλλοι Βασιλεῖτες καί ἄλλοι Γρηγορίτες. Οἱ πρῶτοι θεωροῦσαν τὸν Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο ἀπαράμιλλο καί μοναδικό ἐρμηνευτὴ τῶν Θείων Γραφῶν. Οἱ δεύτεροι, προέβαλαν τὴν κοινωνικὴ καί φιλανθρωπικὴ δράση τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, θεωρώντας τὴν περίφημη Βασιλειάδα ἔργο μοναδικῆς ἀξίας, ἀφοῦ μέσα σ' αὐτὴν ὑπῆρχαν ξενῶνες, νοσοκομεῖα καί γηροκομεῖο, ὅπου θεραπεύονταν οἱ ἀνάγκες τῶν ἐνδεῶν ἀδελφῶν. Ἀλλὰ καί ἡ τρίτη ὁμάδα, ἔχοντας ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα, τόνιζε τὴ συγγραφικὴ δεινότητα τοῦ Γρηγορίου, ἀλλὰ καί τὴν ποιμαντικὴ δράση καί φροντίδα πού ἐπέδειξε γιὰ τὴν προστασία τοῦ ποιμνίου του ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς.

Ἡ ὅλη ἀντιπαλότητα θά λήξει μὲ τὴν ἐμπνευσμένη ἰδέα τοῦ Ἰωάννου Εὐχαΐτων. Ὁ σοφὸς ἐπίσκοπος σκέφθηκε, μετὰ ἀπὸ θεῖο φωτισμό, νά συντάξει Ἱερά Ἀκολουθία καί νά συνεορτάζονται τὴν ἴδια μέρα οἱ «τρεῖς μέγιστοι φωστῆρες τῆς τρισηλίου Θεότητος»¹.

Αὐτός ὁ κοινὸς ἑορτασμός, τὴν 30ῆ Ἰανουαρίου, μᾶς δίδει τὴν εὐκαιρία νά διαπιστώσουμε ὅτι καί οἱ Τρεῖς Καππαδόκες Πατέρες ἀφουγκράζονταν τὸν παλμό τῆς κοινωνίας καί τίς διαχρονικὲς ἀνάγκες τοῦ κοινωνικοῦ ἴστου. Ἔθεσαν ὡς κέντρο τῆς διδασκαλίας τους τὸν ἄνθρωπο καί προσπάθησαν μέσα ἀπὸ τὴν προβολὴ τῆς ἐνάρετης ζωῆς νά ἐπαναφέρουν τὸ ἀνθρώπινο πλάσμα στὴν ἀρχικὴ δόξα καί παραδεισένια κατάσταση.

Τόσο κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ τετάρτου αἰῶνα, κατὰ τὸν ὁποῖο ἔζησαν οἱ σήμερα τιμώμενοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅσο καί στὴ σύγχρονη ἐποχὴ, τὸ ἀνθρώπινο γένος βίωσε καί ἐξακολουθεῖ νά βιώνει τὴν ἀπελπισία, τὸν πόνο καί τὴ θλίψη. Ἐπομένως, εἶναι διαχρονικὴ ἡ ἀνάγκη νά ἀναζητήσουμε τὴν

¹ Ἀπολυτίκιο Τριῶν Ἱεραρχῶν.

εὐτυχία καί τή χαρά, καί νά ἀνακαλύψουμε τό ἀληθινό νόημα τῆς ζωῆς.

Αὐτό τό οὐσιαστικό περιεχόμενο στή ζωή τοῦ ἀνθρώπου ἀναζητοῦν καί οἱ Τρεῖς διδάσκαλοι τῆς οἰκουμένης, μιλώντας γιά ἐπαναπροσδιορισμό τῆς σχέσεώς μας μέ τόν Θεό καί γιά συνεχή ἀγώνα κατά τῆς ἀδικίας, τῆς ἀνισότητος, τῆς περιφρόνησης τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητος καί τῆς βίας. Ἡ τελευταία, δυστυχῶς, ἔχει κάνει ἔντονη τήν παρουσία της καί στόν χῶρο τοῦ σχολείου, ἀφοῦ πολύ συχνά γινόμαστε μάρτυρες βιαιοπραγίας μεταξύ τῶν μαθητῶν, ἀλλά καί γενικότερα ἀκραίων συμπεριφορῶν.

Καί στόν εὐρύτερο χῶρο τῆς κοινωνίας μας δέν ἐλλείπουν φαινόμενα βίας καί ἐγκληματικότητος, ἰδιαίτερα τά τελευταῖα χρόνια. Πῶς ὅμως φτάσαμε σέ αὐτό τό θλιβερό φαινόμενο; Ἀπάντηση σέ αὐτό τό ἐρώτημα δίδει ἓνας ἐκ τῶν σήμερα ἐορταζομένων Ἀγίων. Ὁ Οἰκουμενικός Διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἄριστος ψυχογράφος τοῦ ἀνθρώπου καί ἐρμηνευτής ὅλης σχεδόν τῆς Ἀγίας Γραφῆς, διατείνεται ὅτι ἡ αἰτία τῶν προβλημάτων τῆς κοινωνίας καί τῆς ἐπικράτησης τῆς βίας εἶναι ἡ διεφθαρμένη προαίρεση τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ κακή χρήση τῆς ἐλευθερίας².

Ἡ ἐλευθερία ἦταν ὄντως ἓνα ὑψιστο δῶρο τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς πρωτοπλάστους, τήν ὁποία δυστυχῶς δέν διαχειρίσθηκαν σωστά, μέ ἀποτέλεσμα νά ἔχουμε τήν πτώση καί τήν εἰσβολή τῶν παθῶν³. Ὡς ἐκ τούτου, ὁ χρυσορρήμων Πατέρας ὑποστηρίζει ὅτι αἰτία τοῦ κακοῦ δέν εἶναι ὁ Θεός, ἀλλά ἡ κακή χρήση τοῦ αὐτεξουσίου ἀπό τόν ἄνθρωπο. Ἡ ἀπλοϊκή διήγηση τοῦ βιβλίου τῆς Γενέσεως, ἡ ὁποία περιφρονεῖται ἀπό πολλούς, ἐμπεριέχει αὐτές τίς οὐσιαστικές ἀλήθειες, τίς ὁποῖες φωτίζει ἔτι περαιτέρω αὐτός πού ἐδέχθη τή θεία χάρη ἀπό τοὺς οὐρανοὺς καί πού μέ τά χεῖλη του διδάσκει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

² Ἰωάννου Χρυσοστόμου, «Εἰς πρὸς Γαλάτας Ὁμιλίαν», Patrologia Graeca, ἐπιμ. ἐκδ. J. Migne, τόμ. 61, στίχ. 618.

³ ὁ.π. τόμ. 60, στίχ. 507.

Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος μέχρι ἐκείνη τή στιγμή βρισκόταν σέ ἀρμονική σχέση μέ τόν δημιουργό Του καί τά ἄλογα πλάσματα καί κατοικοῦσε στόν Παράδεισο, ἀπομακρύνεται ἀπό τόν πλάστη του. Ὁ Θεός ἀδιαμφισβήτητα δέν παύει ν' ἀγαπᾷ τόν ἄνθρωπο, ἀλλά ἀναμένει τήν ἐπιστροφή τοῦ πλάσματός Του στήν πατρική ἀγκάλη.

Αὕτη ἡ θεϊκή ἀγάπη ἀποκαλύπτεται περὶτρανα στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καί αὐτό τό πρόσωπο προβάλλουν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες ὡς τή μοναδική λύση σέ ὅλα τά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου καί ἰδιαίτερος στό πρόβλημα τῆς βίας. Πιστεύουν ἀκράδαντα ὅτι μόνο μέ τή βοήθεια τοῦ Χριστοῦ θά ἀποκτήσουμε τήν εἰρήνη καί πλέον ἡ βία δέν θά ἔχει θέση στίς καρδιές μας, ἀφοῦ θά βλέπουμε ὅλους τούς ἀνθρώπους ὡς ἀδελφούς μας.

Αγαπητά μας παιδιά, σᾶς εὐχόμαστε καλή πρόοδο καί σᾶς καλοῦμε νά ἀφουγκραστεῖτε τό μήνυμα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ξεδιψώντας μέ τά σωτήρια νάματα τῆς διδασκαλίας τους καί ἀποκτώντας ὄχι μόνο τή σοφία τῶν γραμμάτων, ἀλλά κυρίως τήν εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ καί τή γαλήνη στίς καρδιές σας.

Μέ πατρική στοργή καί ἀγάπη
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Αθηνῶν **ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ**, Πρόεδρος

καί τά μέλη τῆς Διαρκoῦς Ἱεραῦς Συνόδου

